

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 05 Діагностика та розвиток педагогічних здібностей

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 016 Спеціальна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Спеціальна освіта. Логопедія

(назва освітньої програми)

інститут, факультет педагогічний

(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Діагностика та розвиток педагогічних здібностей
(назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мова навчання українська

Розробник: Руденко Наталія Миколаївна, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та
корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

_____ (підпис) (проф.І.М.Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю
016 Спеціальна освіта

Протокол від “ 30 ” серпня 2019 року № 2

Голова навчально-методичної комісії педагогічного факультету

_____ (підпис) (доц.Н.А.Сяська)
(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова дисципліна	
Модулів – 3	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: – розробити програму професійного самовдосконалення; – сформувати банк методів вивчення педагогічних здібностей; – підібрати методи корекції та розвитку педагогічних здібностей		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		2-й	1-2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 год. самостійної роботи студента – 5 год.		Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20	4 год.
		Лабораторні	
	Самостійна робота		
	91 год.	125 год.	
	Індивідуальні завдання: 20год.		
Вид контролю:			
	залік	залік	
Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Педагогічна творчість», «Риторика, культура мовлення корекційного педагога»			

2.Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» належить до дисциплін за вибором циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мета дисципліни: розвиток педагогічних здібностей здобувачів вищої освіти, формування у них знань про специфіку педагогічної майстерності та педагогічної діяльності, виховання культури й потреби досягнення вищого професійного рівня підготовки у процесі навчання.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» є:

- формування психологічних і педагогічних передумов для активного, творчого ставлення здобувачів вищої освіти до розвитку у себе якостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності вчителя-логопеда;

- оволодіння методами дослідження та діагностики педагогічної діяльності;

- формування вміння використання різноманітні методи та форми роботи для розвитку педагогічних здібностей;

- сформувати вміння і навички складати індивідуальні програми самовдосконалення.

У ході вивчення дисципліни студенти набувають наступних програмних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК05. Здатність самостійно здобувати нові професійні знання, формувати фахові вміння, постійно самовдосконалюватися в професії, виконувати науково-дослідну роботу в галузі спеціальної освіти; аналізувати соціально-значущі проблеми і використовувати результати в професійній діяльності спеціального педагога.

3. Очікувані результати навчання

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

ПРН-17. Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату у процесі взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та в педагогічному колективі, при виникненні управляти конфліктною ситуацією, застосовувати методи подолання і попередження конфліктів.

ПРН-18. Запобігати виникненню професійного та емоційного вигорання спеціального педагога.

ПРН-22. Володіти здатністю до створення толерантного освітнього простору та міжкультурної взаємодії.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічні здібності як важливий елемент структури педагогічної майстерності

Тема 1. Розвиток поняття «здібності» в історії науки

Поняття про здібності. Теорії здібностей. Філософське осмислення проблеми здібностей людини (Сократ, Платон, Аристотель). Становлення наукового періоду вивчення здібностей (Ф. Гальтон). Вітчизняні дослідження здібностей особистості (Б. Теплов, М. Левітов, Л. Бутенко, О. Ігнатович та ін.). Розвиток здібностей в онтогенезі. Види здібностей: загальні, спеціальні здібності, природні, соціальні здібності.

Тема 2. Поняття «педагогічні здібності» в сучасній педагогіці та психології

Педагогічні здібності – важливий елемент структури педагогічної майстерності. Характеристика педагогічних здібностей. Різні підходи до структури педагогічних здібностей (В. Сластьонін, І. Зязюн, В. Шадріков, Ф. Гоноболін, І. Ісаєв, О. Міщенко, Е. Шиянов, В. Крутецький, Н. Кузьміна та ін.). Провідні здібності особистості до педагогічної діяльності: комунікативність; перцептивні здібності; динамізм особистості; емоційна

стабільність; оптимістичне прогнозування; креативність. Педагогічне мислення. Критерії педагогічного мислення. Оптимізм. Педагогічний такт. Складові авторитету педагога.

Тема 3. Організація професійного самовиховання педагогів

Професійне самовдосконалення – шляхи формування майстерності та прийоми самовиховання: самопізнання (самоспостереження, самоаналіз, самооцінка, самозобов'язання); реалізація програми самовиховання (само переконання, само навіювання, само наказ, само схвалення, само заохочення, само осуд та ін.); контроль і регуляція (самоконтроль, самозвіт, самооцінка та ін.). Роль самоосвіти та самовиховання у професійному формуванні особистості педагога.

Тема 4. Діагностика і розвиток педагогічних здібностей

Методи діагностики педагогічних здібностей (спостереження, експеримент, тестування, опитування, анкетування тощо). Методи розвитку педагогічних здібностей: моделювання, мікро викладання та ін. Види психотренінгу з розвитку і корекції педагогічних здібностей (соціально-психологічний тренінг, тренінг особистісного зростання, тренінг емоційного самоконтролю, тренінг само розуміння, само підтримки й концептуалізації досвіду, тренінг попередження професійного вигорання, тренінг емпатії та ін.).

Змістовий модуль 2. Характеристика структурних компонентів педагогічних здібностей

Тема 5. Діагностика та розвиток комунікативних здібностей

Визначення комунікативних здібностей. Теоретичні підходи до структури комунікативних здібностей. Комунікативні вміння й навички як важлива складова професіоналізму педагога. Педагогічне спілкування, його сутність та особливості. Функції педагогічного спілкування. Культура педагогічного спілкування. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні. Особливості професійно-педагогічної комунікації. Методи діагностики комунікативних здібностей. Методи розвитку і корекції комунікативних здібностей.

Тема 6. Діагностика та розвиток організаторських здібностей

Визначення організаторських здібностей. Теоретичні підходи до структури організаторських здібностей. Вплив організаторських здібностей на якість міжособистісної ділової взаємодії в колективі (Л. М. Карамушка, Л. Е. Орбан-Лембрик). Суб'єктивно-психологічний напрямок дослідження проблем комунікативних і організаторських здібностей особистості (Я. Л. Коломінський, Є. С. Кузьмін, Л. І. Уманський). Умови формування організаторських здібностей в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Методи діагностики організаторських здібностей. Методи розвитку і корекції організаторських здібностей.

Тема 7. Діагностика та розвиток перцептивних здібностей

Перцептивні здібності як здатність сприйняти внутрішній світ учня, відчути його психічний стан, виявити його відношення до занять. Аналітичний підхід до поведінки людини як основа перцептивних здібностей педагога. Механізми взаєморозуміння. Міжособистісні механізми взаєморозуміння: рефлексія, емпатія й особиста ідентифікація. Меж групові механізми взаєморозуміння. Методи розвитку і корекції перцептивних здібностей. Написання психолого-педагогічних характеристик як метод розвитку перцептивних умінь.

Тема 8. Діагностика та розвиток мажорних здібностей

Мажорні здібності педагога. Здатність до уміння використовувати гумор як ефективний педагогічний засіб. Педагогічні можливості застосування гумору. Вимоги до

застосування гумору. Прийоми гумору: іронія, парадокс, натяк, каламбур (гра слів), повторення як елемент дотепності, доведення до абсурду, псевдо контраст. Методи розвитку і корекції мажорних здібностей.

Тема 9. Діагностика та розвиток гностичних здібностей

Проблема визначення гностичних здібностей. Гностичні здібності як здатність до швидкого і творчого оволодіння методами навчання учнів, пошуку і творення способів навчання, збору інформації педагога про вихованців, учнів і себе. Гностичні здібності як вміння швидко й точно розпізнавати предмет чи явища, аналізувати їх, успішно оперуючи відтвореними в пам'яті образами. Структура гностичних здібностей. Методи розвитку і корекції гностичних здібностей.

Тема 10. Діагностика та розвиток педагогічної уваги

Визначення педагогічної уваги. Професійно-педагогічна увага як процес вибіркової концентрації свідомості на об'єктах і процесі педагогічної діяльності. Різновиди і властивості уваги, використання уваги у практичній педагогічній діяльності; врахування індивідуальних відмінностей уваги, їх зв'язок з типом темпераменту. Методи розвитку і корекції педагогічної уваги.

Змістовий модуль 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання включає:

- розробку програми професійного самовдосконалення;
- формування банку методів вивчення педагогічних здібностей;
- підбір методів корекції та розвитку педагогічних здібностей.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	л а б	ін д .		с.р	о	л	п	ла б
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
<u>Змістовий модуль 1. Педагогічні здібності як важливий елемент структури педагогічної майстерності</u>												
Тема 1. Розвиток поняття «здібності» в історії науки	16	2	2			12	16					16
Тема 2. Поняття «педагогічні здібності» в сучасній педагогіці та психології	18	4	2			12	18	2				16
Тема 3. Організація професійного самовиховання педагогів	18	2	2			14	18		2			16
Тема 4. Діагностика і розвиток	18	4	2			12	18	2				16

педагогічних здібностей.												
Разом за змістовим модулем 1	70	12	8			50	70	4	2			64
<u>Змістовий модуль 2. Характеристика структурних компонентів педагогічних здібностей</u>												
Тема 5. Діагностика та розвиток комунікативних здібностей	15	2	2			11	15	2				13
Тема 6. Діагностика та розвиток організаторських здібностей	10	2	2			6	10		2			8
Тема 7. Діагностика та розвиток перцептивних здібностей	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Діагностика та розвиток мажорних здібностей	10	2	2			6	10					10
Тема 9. Діагностика та розвиток гностичних здібностей	10	2	2			6	10					10
Тема 10. Діагностика та розвиток педагогічної уваги	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 2	65	12	12			41	65	2	2			61
<u>Змістовий модуль 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання</u>												
1.Розробка програми професійного самовдосконалення .2.Формування банку методів вивчення педагогічних здібностей. 3.Підбір методів корекції та розвитку педагогічних здібностей.	20					20						20
Разом за змістовим модулем 3	20					20						20
Усього годин	135	24	20			20	91		6	4		20 125

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні підходи до поняття «здібності» в психології	2 год
2	Сутність та структура педагогічних здібностей	2 год.
3	Професійне самовдосконалення педагога	2 год
4	Характеристика методів діагностики та розвитку педагогічних здібностей	2 год
5	Методи діагностики та розвитку комунікативних здібностей педагога	2 год
6	Методи діагностики та розвитку організаторських здібностей педагога	2 год
7	Методи діагностики та розвитку перцептивних здібностей	2 год
8	Методи діагностики та розвитку мажорних здібностей	2 год
9	Методи діагностики та розвитку гностичних здібностей	2 год
10	Методи діагностики та розвитку педагогічної уваги	2 год
	Всього	20 години

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Охарактеризуйте основні функції професійної педагогічної діяльності	3 год
2.	Проаналізувати провідні здібності особистості до педагогічної діяльності	3 год
3.	Написати реферативне повідомлення про особливості педагогічного мислення	4 год
4.	Написати програму самовдосконалення педагогічного мислення	4 год
5.	Сформулюйте рекомендації для педагогів, як домогтися зовнішньої виразності	4 год
6.	На конкретних прикладах проілюструйте прийоми самовиховання	3 год
7.	У вигляді таблиці проаналізувати позитивні і негативні сторони авторитету	3 год
8.	Етичні засади комп'ютерної комунікації в освіті	3 год
9.	Описати засоби професійно-педагогічної комунікації	3 год
10.	Написати реферативне повідомлення про етичні правила комунікації педагога з усіма суб'єктами педагогічної взаємодії	3 год
11.	Складіть програму самовиховання комунікабельності педагога	3 год
12.	Виявити власну здатність до організаційних умінь за допомогою тестування	3 год
13.	Написати програму розвитку організаторських здібностей	4 год
14.	Розкрийте особливості у спілкуванні з людьми різного темпераменту	3 год
15.	Обґрунтувати необхідність використання мажорних здібностей у педагогічній діяльності	3 год
16.	Визначить шляхи розвитку почуття гумору	3 год
17.	Дайте характеристику показникам, які, на вашу думку, засвідчують творчий підхід педагога до своєї професійної діяльності	3 год

18.	Здійснити аналіз власного становища в колективі з допомогою тестування	3 год
19.	Написати програму самовиховання лідерських якостей	4 год
20.	Описати власні властивості уваги, що необхідні в професійній діяльності	3 год
21.	Написати програму виховання уваги	4 год
22.	Визначить основні вимоги освіти XXI ст. щодо педагогічного професіоналізму і особистісних якостей педагога	3 год
23.	Розробіть рекомендації для педагогів щодо оволодіння педагогічною технікою	4 год
24.	Зробіть аналіз співвідношення понять «професійна компетентність педагога», «педагогічна майстерність», «професійна зрілість»	3 год
25.	Назвіть і проаналізуйте 5 індивідуальних якостей, які впливають на процес адаптації до педагогічної діяльності	3 год
26.	Опишіть, яким повинне бути ставлення педагога до своєї праці	3 год
27.	Охарактеризуйте емоційну стабільність як визначальну здібність до педагогічної діяльності	3 год
28.	Проаналізуйте особливості своєї особистості у плані вимог до сучасного педагога. Над якими якостями Вам потрібно буде попрацювати, щоб досягнути бажаних результатів?	3 год
	Разом	91 год

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання включає:

- розробку програми професійного самовдосконалення;
- формування банку методів вивчення педагогічних здібностей;
- підбір методів корекції та розвитку педагогічних здібностей.

Форма захисту — публічна презентація ІНДЗ. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач вищої освіти — 20.

10.Методи навчання : словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (лабораторні та практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відео метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота.

11.Методи оцінювання: усне або письмове опитування; тестування; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; контрольні роботи, захист лабораторних і практичних робіт; залік.

12. Засоби діагностики результатів навчання: залік; тести; колоквиум, реферати; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань; виконання творчих завдань.

13. Критерії оцінювання результатів навчання.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік

90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	В	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	С	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача,			

			загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

			навчального матеріалу
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

14. Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль	Підсумок
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	162 (100)
11	12	11	12	11	11	11	11	11	11		
Модульний контроль - 10				Модульний контроль - 10						Підсумкове тестування -10	

Коефіцієнт перерахунку $162:100=1,62$

15. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, методичні розробки до проведення семінарських і практичних занять, навчальні посібники, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, нормативні документи, ілюстративні матеріали, навчальні відеофільми, реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо.

16. Питання до підготовки до підсумкового контролю (заліку)

1. Поняття про здібності. Теорії здібностей.
2. Види здібностей.
3. Характеристика педагогічних здібностей.
4. Види педагогічних здібностей.
5. Теоретичні підходи до структури педагогічних здібностей.
6. Складові авторитету педагога.
7. Професійне самовдосконалення педагога.
8. Методи діагностики педагогічних здібностей.
9. Методи розвитку педагогічних здібностей.
10. Види психотренінгу з розвитку і корекції педагогічних здібностей
11. Особливості професійно-педагогічної комунікації.

12. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної комунікації.
13. Стили керівництва педагогічним колективом.
14. Перцептивні здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
15. Організаторські здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
16. Теоретичні підходи до структури комунікативних здібностей. Методи дослідження і розвитку комунікативних здібностей.
17. Мажорні здібності педагога. Прийоми гумору. Методи дослідження і розвитку.
18. Гностичні здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
19. Поняття «педагогічної уваги». Діагностика та розвиток педагогічної уваги.
20. Тренінг профілактики професійного вигорання для педагогів.

17. Рекомендована література

Основна

1. Бутенко Л. Л., Ігнатович О. Г., Бутенко Л. Л. Сходинки до педагогічної майстерності : словник з курсу «Основи педагогічної майстерності». Старобільськ, 2015. 136 с.
2. Козлюк О.А., Найда Р.Г. Педагогічна творчість. Практикум. Рівне: РДГУ, 2018. 80 с.
3. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Льїна. Київ: Кондор, 2015. 420 с.
4. Сергєєнкова О., Столярчук О, Коханова О., Пасєка О. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
5. Федорова Н. Гуманістична педагогічна позиція майбутнього логопеда: практикум з елементами тренінгу. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2019. 60 с.

Допоміжна

1. Дичківська І.М. Методологічні підходи у системі вимог до сучасного фахівця дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні*: Зб. наук. пр. Вип. 10. / упоряд. О.Б. Петренко; ред. кол.: О.Б. Петренко, Р.С. Сойчук, Т.С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2019. С. 58-66.
2. Загородня Л. П., Тітаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу. Навчальний посібник. Університетська книга, 2018. 319 с.
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
4. Карпенко Є. В. Основи психотренінгу : навч. посібник. Дрогобич : .Просвіт, 2015. 78 с.
5. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2012. 264 с.
6. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. ІваноФранківськ, 2012. 206 с.
7. Основи психотренінгу осіб із тяжкими мовленнєвими порушеннями мовлення : навч. посіб. для студ. спеціальності 016 Спеціальна освіта / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Хрипун Д. М. Умань : Сочінський М. М., 2019. 123 с.
8. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : [підруч.]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
9. Пеньковська Н. М. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії : навч. посіб. / Н. М. Пеньковська, Р. В. Шептицький. Тернопіль : Крок, 2014. 286 с.
10. Руденко Н.М., Федорова Н.В. Готовність майбутніх вихователів спеціальних ДНЗ до формування особистісних властивостей у дітей із затримкою психічного розвитку. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Том II (76): Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2017. С.227-237.

11. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с.
12. Торетико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Навчальний посібник. / Укладачі: Афанасьєва Н.С., Перелигіна Л.А. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream>
13. Уйсімбаєва Н. Особливості формування організаторських здібностей майбутніх керівників навчальних закладів. URL: http://Nz_p_2012_112_46.pdf
14. Федорова Н.В. Діагностика сформованості когнітивного компонента гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. Випуск LXXXI (№ 81), Том 2. С. 192 – 198.

18. Інформаційні ресурси

1. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
2. www.znz.edu.ua.net – освітній портал нормативно-правового і програмно-методичного забезпечення в загальноосвітніх навчальних закладах України
3. www.osvita.org.ua – освітній портал, що містить структуровані освітні ресурси України, базу даних ЗВО України.
4. www.school.edu.ua.net – освітній сайт, який представляє українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
5. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України
6. www.nbuiv.go.ua – сайт бібліотеки Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського

Робоча програма «**Діагностика та розвиток педагогічних здібностей**» пере затверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 2020-2021 навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від 31 серпня 2020 року № 7
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(проф.І.М.Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від 31 серпня 2020 року № 7

Голова навчально-методичної комісії педагогічного факультету

_____ (підпис)

(доц.Н.А.Сяська)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма «**Діагностика та розвиток педагогічних здібностей**» пере затверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «**Діагностика та розвиток педагогічних здібностей**» пере затверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «**Діагностика та розвиток педагогічних здібностей**» пере затверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
 Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
 Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
 Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Робоча програма «**Діагностика та розвиток педагогічних здібностей**» пере затверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Розділ робочої програми навчальної дисциплін	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
 Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
 Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
 Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Діагностика та розвиток педагогічних здібностей
Викладач	Кандидат психологічних наук, доцент, Руденко Наталія Миколаївна
Профайл викладача на сайті кафедри	https://doshkilnardgu.webnode.com.ua/vikladatskij-sklad/rudenko-n-m/
E-mail викладача:	nataliia.rudenko@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Очні консультації – 2 години на тиждень (середа) Он-лайн консультації – 2 години на тиждень (за попередньою домовленістю з викладачем курсу)

Анотація дисципліни

Дисципліна «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» – один з важливих компонентів підготовки фахівців в галузі спеціальної освіти. Вивчення курсу сприяє оволодінню науково обґрунтованими методами психолого-педагогічної діагностики педагогічних здібностей, розвитку педагогічної майстерності майбутнього вчителя-логопеда.

«Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» у поєднанні з фаховою компетентністю, психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками мають забезпечити високий рівень професійної, організаційної, методичної та корекційної діяльності спеціального педагога. Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» для фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 016 Спеціальна освіта.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних, лабораторних занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання творчих завдань, написання доповідей, проведення діагностичного обстеження педагогічних здібностей вчителя-логопеда тощо.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Навчальна дисципліна належить до дисциплін за вибором циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Опис навчальної дисципліни

ВК 05 Діагностика та розвиток педагогічних здібностей

кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т. І.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова дисципліна	
Модулів – 3	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання: – розробити програму професійного самовдосконалення; – сформувані банк методів вивчення педагогічних здібностей; – підібрати методи корекції та розвитку педагогічних здібностей		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		2-й	1-2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 год. самостійної роботи студента – 5 год.	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		91 год.	125 год.
		Індивідуальні завдання:	
		20 год.	
Вид контролю:			
залік	залік		
Передумови для вивчення дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Педагогічна творчість», «Риторика, культура мовлення корекційного педагога»			

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Психологія виховання і навчання дітей з затримкою психічного розвитку» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Педагогіка», «Психологія», «Педагогічна творчість», «Риторика, культура мовлення корекційного педагога».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета дисципліни: розвиток педагогічних здібностей здобувачів вищої освіти, формування у них знань про специфіку педагогічної майстерності та педагогічної діяльності, виховання культури й потреби досягнення вищого професійного рівня підготовки у процесі навчання.

2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» є:

- формування психологічних і педагогічних передумов для активного, творчого ставлення здобувачів вищої освіти до розвитку у себе якостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності вчителя-логопеда;
- оволодіння методами дослідження та діагностики педагогічної діяльності;
- формування вміння використання різноманітні методи та форми роботи для розвитку педагогічних здібностей;
- сформувати вміння і навички складати індивідуальні програми самовдосконалення.

3. У ході вивчення дисципліни студенти набувають наступних **програмних компетентностей:**

Загальні компетентності:

ЗК03. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

ФК03. Здатність використовувати поглиблені спеціальні знання та уміння при вирішенні науково-практичних завдань у галузі спеціальної освіти, а також продукувати нові для вирішення проблемних професійних завдань.

ФК05. Здатність самостійно здобувати нові професійні знання, формувати фахові вміння, постійно самовдосконалюватися в професії, виконувати науково-дослідну роботу в галузі спеціальної освіти; аналізувати соціально-значущі проблеми і використовувати результати в професійній діяльності спеціального педагога.

Очікувані результати навчання

За результатами вивчення дисципліни «Діагностика та розвиток педагогічних здібностей» здобувачі вищої освіти **повинні:**

ПРН-16. Реалізовувати принципи педагогіки толерантності у професійній діяльності спеціального педагога.

ПРН-17. Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату у процесі взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, їхніми батьками та в педагогічному колективі, при виникненні управляти конфліктною ситуацією, застосовувати методи подолання і попередження конфліктів.

ПРН-18. Запобігати виникненню професійного та емоційного вигорання спеціального педагога.

ПРН-22. Володіти здатністю до створення толерантного освітнього простору та міжкультурної взаємодії.

Дидактична карта дисципліни

Тема заняття, кількість годин	Форма діяльності	Методи навчання і оцінювання	Оцінювання аудиторної роботи	Завдання самостійної і домашньої роботи, години	Література, інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної домашньої роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Педагогічні здібності як важливий елемент структури педагогічної майстерності							
Тема1. Розвиток поняття «здібності» в історії науки. – 2 год.	Лекція	МН1, МН3 МН5	1 бал	1. Охарактеризуйте основні функції професійної педагогічної діяльності – 3 год. (МО7) 2. Зробіть аналіз співвідношення понять «професійна компетентність педагога», «педагогічна майстерність», «професійна зрілість». – 3 год. (МО7)	Основна 1-5; Допоміжна:2,3,13, Інформресурси: 1-4	5 балів	До проведення змістового модульного контролю №1
Тема1. Теоретичні підходи до поняття «здібності» в психології- 2 год.	Практичне заняття	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9	5 балів	3. Назвіть і проаналізуйте 5 індивідуальних якостей, які впливають на процес адаптації до педагогічної діяльності – 3 год. (МО7)			

<p>Тема 2. Поняття «педагогічні здібності» в сучасній педагогіці та психології – 4 год.</p> <p>Сутність та структура педагогічних здібностей.– 2 год.</p>	Лекція	МН1, МН3 МН5	2 бал	1. Проаналізувати провідні здібності особистості до педагогічної діяльності. – 3 год. (МО7).	<p>Основна 1-5; Допоміжна:2,3,4,6,8,9; Інформресурси: 1-4</p>	5 балів	До проведення змістового модульного контролю №1
	Практичне заняття	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9	5 балів	2. Написати реферативне повідомлення про особливості педагогічного мислення.– 4 год. (МО7). 3. Написати програму самовдосконалення педагогічного мислення.– 4 год. (МО7).			
<p>Тема 3. Організація професійного самовиховання педагогів – 2 год.</p> <p>Професійне самовдосконалення педагога – 2 год.</p>	Лекція	МН1, МН3 МН5	1 бали	1.Сформулюйте рекомендації для педагогів, як домогтися зовнішньої виразності – 4 год. (МО6).	<p>Основна 1-5; Допоміжна:1,3,4,6,7,8,12, Інформресурси: 1-6</p>	5 балів	До проведення змістового модульного контролю №1
	Практичне заняття	МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9	5 балів	2. На конкретних прикладах проілюструйте прийоми самовиховання – 3 год. (МО7). 3. У вигляді таблиці проаналізувати позитивні і негативні сторони авторитету – 3 год. (МО7). 4. Написати програму самовиховання лідерських якостей– 4 год. (МО7).			

<p>Тема 4. Діагностика і розвиток педагогічних здібностей. – 4 год.</p> <p>Характеристика методів діагностики та розвитку педагогічних здібностей.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>МН1, МН3 МН5</p> <p>МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9</p>	<p>2 бали</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Дайте характеристику показникам, які, на вашу думку, засвідчують творчий підхід педагога до своєї професійної діяльності. – 3 год. (МО7).</p> <p>2. Розробіть рекомендації для педагогів щодо оволодіння педагогічною технікою– 4 год. (МО7).</p>	<p>Основна 1-5; Допоміжна: 1,2,3,4, 5,6,7,8,12,13,14 Інформресурси: 1-6</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення змістового модульного контролю №1</p>
<p>Змістовий модульний контроль</p>	<p>Оцінювання програмних результатів навчання</p>	<p>МО4</p>	<p>10 балів</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>До підсумкового заняття</p>

Змістовий модуль 2. Характеристика структурних компонентів педагогічних здібностей

<p>Тема 5. Діагностика та розвиток комунікативних здібностей.– 2 год.</p> <p>Методи діагностики та розвитку комунікативних здібностей педагога– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>МН1, МН3 МН5</p> <p>МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9 МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Етичні засади комп'ютерної комунікації в освіті – 3 год. (МО6).</p> <p>2. Описати засоби професійно-педагогічної комунікації – 3 год. (МО7).</p> <p>3. Написати реферативне повідомлення про етичні правила комунікації педагога з усіма суб'єктами педагогічної взаємодії.– 3 год. (МО7).</p> <p>4. Складіть програму самовиховання комунікабельності педагога– 3 год. (МО6).</p>	<p>Основна 1-5; Допоміжна:2,5,9, 11,14 Інформресурси: 1-6</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення змістового модульного контролю №2</p>
<p>Тема 6. Діагностика та розвиток організаторських здібностей.– 2 год.</p> <p>Методи діагностики та розвитку організаторських здібностей педагога.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>МН1, МН3 МН5</p> <p>МН2, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1. Виявити власну здатність до організаційних умінь за допомогою тестування. – 3 год. (МО7).</p> <p>2. Написати програму розвитку організаторських здібностей.– 4 год. (МО7).</p>	<p>Основна 1-5; Допоміжна 1,2,3,5,7;8, 11,12,13 Інформресурси: 1-6</p>	<p>5 балів</p>	<p>До проведення змістового модульного контролю №2</p>

Тема 7. Діагностика та розвиток перцептивних здібностей.– 2 год. Методи діагностики та розвитку перцептивних здібностей.– 2 год.	Лекція	МН1, МН3 МН5	1 бал	1. Розкрийте особливості у спілкуванні з людьми різного темпераменту – 3 год. (МО7).	Основна 1-5; Допоміжна:3,4,6,7, ,8,12,13 Інформресурси: 1- 6	5 балів	До проведення змістового модульного контролю №2
	Практичне заняття	МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9	5 балів	2. Охарактеризуйте емоційну стабільність як визначальну здібність до педагогічної діяльності.– 3 год. (МО7). 3. Здійснити аналіз власного становища в колективі з допомогою тестування.– 3 год. (МО7).			
Тема 8. Діагностика та розвиток мажорних здібностей.– 2 год.. Методи діагностики та розвитку мажорних здібностей.– 2 год.	Лекція	МН1, МН3 МН5	1 бал	1. Обґрунтувати необхідність використання мажорних здібностей у педагогічній діяльності – 3 год. (МО7).	Основна 1-5; Допоміжна:2,3,7,8 Інформресурси: 1- 6	5 балів	До проведення змістового модульного контролю №2
	Практичне заняття	МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9	5 балів	2. Визначить шляхи розвитку почуття гумору.– 3 год. (МО7).			

<p>Тема 9. Діагностика та розвиток гностичних здібностей.</p> <p>Методи діагностики та розвитку гностичних здібностей.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>МН1, МН3 МН5</p> <p>МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1.Визначить основні вимоги освіти XXI ст. щодо педагогічного професіоналізму і особистісних якостей педагога. – 3 год. (МО7).</p> <p>2. Опишіть, яким повинне бути ставлення педагога до своєї праці– 3 год. (МО7).</p>	<p>Основна 1-5; Допоміжна:2,3,7,8 , Інформресурси: 1-6</p>	<p>5 балів</p>	
<p>Тема 10. Діагностика та розвиток педагогічної уваги</p> <p>Методи діагностики та розвитку педагогічної уваги.– 2 год.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>МН1, МН3 МН5</p> <p>МН2, МН3, МН4, МН6, МО2, МО4, МО6, МО9</p>	<p>1 бал</p> <p>5 балів</p>	<p>1.Проаналізуйте особливості своєї особистості у плані вимог до сучасного педагога. Над якими якостями Вам потрібно буде попрацювати, щоб досягнути бажаних результатів? – 3 год. (МО7).</p> <p>2. Описати власні властивості уваги, що необхідні в професійній діяльності – 3 год. (МО7).</p> <p>3. Написати програму виховання уваги. – 4 год. (МО7).</p>	<p>Основна 1-5; Допоміжна:2,3,7,8 Інформресурси: 1-6</p>	<p>5 балів</p>	
<p>Змістовий модульний контроль</p>	<p>Оцінювання програмних</p>	<p>МО4</p>	<p>10 балів</p>				<p>До підсумкового заняття</p>

	результатів навчання						
Змістовий модуль 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання							
Змістовий модульний контроль	Оцінювання програмних результатів навчання	МО2,МО7	20 балів	Виконання ІНДЗ: Індивідуальне науково-дослідне завдання включає: – розробку програми професійного самовдосконалення; – формування банку методів вивчення педагогічних здібностей; – підбір методів корекції та розвитку педагогічних здібностей.	–	–	Не більше 7 днів після завершення аудиторного навчання
Підсумковий контроль	тестування	МО2,МО3,МО4,МО7,МО9,МО10	10 балів	–	–	–	Не більше 7 днів після завершення аудиторного навчання

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- МН5 – відео метод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 – екзамени;
- МО2 – усне або письмове опитування;
- МО3 – колоквіум;
- МО4 – тестування;
- МО5 – командні проекти;
- МО6 – реферати, есе;
- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
- МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
- МО10 – залік.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, проектор для комунікації та опитувань, виконання домашніх завдань, виконання завдань самостійної роботи, проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль); програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Політика дисципліни

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є користування ними лише під час підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування усіх видів занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та підсумкові завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

-не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів;

- не списувати під час виконання тестових завдань та написання контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

У разі виявлення плагіату в будь-яких видах робіт, Ви отримаєте незадовільну оцінку і повинні будете повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю:– залік.

Відвідування **лекційних занять** оцінюється в 1 бал. (Загальна сума балів – $12*1=12$). Участь у **практичних заняттях**, виконання завдань до практичного заняття – 5 балів (Максимальна сума балів – $10*5=50$). Виконання завдань **самостійної роботи** – 5 балів за кожну тему (Загальна сума балів – $10*5=50$). **Змістовий модульний контроль** по 2-х модулях– 20 балів. **Підсумкове тестування** – 10 балів. **ІНДЗ** – 20 балів. **Загальна сума балів – 162 балів**. Коефіцієнт перерахунку $162:100=1,62$

Додаткові бали (не більше 5 балів): студент може отримати за виявлену творчість і особливу активність у різних видах діяльності, а також у волонтерській роботі.

Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді,	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

			самостійно розкриває власні здібності		
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за		

			допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ. Екзамен виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, що отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль	Підсумок
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	162 (100)
11	12	11	12	11	11	11	11	11	11		
Модульний контроль - 10				Модульний контроль - 10						Підсумкове тестування -10	

Коефіцієнт перерахунку $162:100=1,62$

16. Питання до підготовки до підсумкового контролю (заліку)

1. Поняття про здібності. Теорії здібностей.
2. Види здібностей.
3. Характеристика педагогічних здібностей.
4. Види педагогічних здібностей.
5. Теоретичні підходи до структури педагогічних здібностей.
6. Складові авторитету педагога.
7. Професійне самовдосконалення педагога.
8. Методи діагностики педагогічних здібностей.
9. Методи розвитку педагогічних здібностей.
10. Види психотренінгу з розвитку і корекції педагогічних здібностей
11. Особливості професійно-педагогічної комунікації.
12. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної комунікації.
13. Стили керівництва педагогічним колективом.
14. Перцептивні здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
15. Організаторські здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
16. Теоретичні підходи до структури комунікативних здібностей. Методи дослідження і розвитку комунікативних здібностей.
17. Мажорні здібності педагога. Прийоми гумору. Методи дослідження і розвитку.
18. Гностичні здібності педагога. Методи їх дослідження і розвитку.
19. Поняття «педагогічної уваги». Діагностика та розвиток педагогічної уваги.
20. Тренінг профілактики професійного вигорання для педагогів.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

17. Рекомендована література

Основна

1. Бутенко Л. Л., Ігнатович О. Г., Бутенко Л. Л. Сходинки до педагогічної майстерності : словник з курсу «Основи педагогічної майстерності». Старобільськ, 2015. 136 с.
2. Козлюк О.А., Найда Р.Г. Педагогічна творчість. Практикум. Рівне: РДГУ, 2018. 80 с.
3. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ: Кондор, 2015. 420 с.
4. Сергєєнкова О., Столярчук О, Коханова О., Пасєка О. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 168 с.
5. Федорова Н. Гуманістична педагогічна позиція майбутнього логопеда: практикум з елементами тренінгу. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2019. 60 с.

Допоміжна

1. Дичківська І.М. Методологічні підходи у системі вимог до сучасного фахівця дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні*: Зб. наук. пр. Вип. 10. / упоряд. О.Б. Петренко; ред. кол.: О.Б. Петренко, Р.С. Соичук, Т.С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2019. С. 58-66.
2. Загородня Л. П., Тітаренко С.А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу. Навчальний посібник. Університетська книга, 2018. 319 с.
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
4. Карпенко Є. В. Основи психотренінгу : навч. посібник. Дрогобич : .Просвіт, 2015. 78 с.
5. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2012. 264 с.
6. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О. І. Кіліченко. ІваноФранківськ, 2012. 206 с.
7. Основи психотренінгу осіб із тяжкими мовленнєвими порушеннями мовлення : навч. посіб. для студ. спеціальності 016 Спеціальна освіта / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Хрипун Д. М. Умань : Сочінський М. М., 2019. 123 с.
8. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : [підруч.]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
9. Пеньковська Н. М. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії : навч. посіб. / Н. М. Пеньковська, Р. В. Шептицький. Тернопіль : Крок, 2014. 286 с.
10. Руденко Н.М., Федорова Н.В. Готовність майбутніх вихователів спеціальних ДНЗ до формування особистісних властивостей у дітей із затримкою психічного розвитку. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Том II (76): Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2017. С.227-237.
11. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с.
12. Торетико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Навчальний посібник. / Укладачі: Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream>
13. Уйсімбаєва Н. Особливості формування організаторських здібностей майбутніх керівників навчальних закладів. URL: http://Nz_p_2012_112_46.pdf
14. Федорова Н.В. Діагностика сформованості когнітивного компонента гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. Випуск LXXXI (№ 81), Том 2. С. 192 – 198.

18. Інформаційні ресурси

1. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
2. www.znz.edu-ua.net – освітній портал нормативно-правового і програмно-методичного забезпечення в загальноосвітніх навчальних закладах України.
3. www.osvita.org.ua – освітній портал, що містить структуровані освітні ресурси України, базу даних ЗВО України.
4. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
5. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України
6. www.nbuv.go.ua – сайт бібліотеки Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського